

Dragi prijatelji, sve Vas pozdravljam u ime udruge Goli otok "Ante Zemljari".

Zahvalio bih na gostoprimstvu našim domaćinima općini Lopar, a posebno bih zahvalio na dolasku gospodinu Luki Denoni izaslaniku predsjednika Hrvatskog sabora i svim ostalim dragim gostima koji su danas uveličali ovaj skup. Žao mi je što ovom prilikom ne mogu pozdraviti i izaslanike Vlade Republike Hrvatske te Predsjednika Republike.

Na današnji dan navršava se 65 godina od početka najveće poslijeratne tajne operacije koju je provela UDB-a, a to je bila organizacija dolaska prve skupine kažnjenika na Goli otok. U periodu od 1949. do 1956. godine osuđeno je administrativnom kaznom preko 16.000 ljudi na preodgoj i društveno koristan rad u trajanju od 6 mjeseci do 2 godine, a po potrebi i dulje. Manji broj ljudi bio je osuđen i na višegodišnje zatvorske kazne po osnovi IB-a. Preko 12.000 ljudi je u ropskim uvjetima tu kaznu odslužilo ovdje na Golom otoku, a ostali u drugim zatvorima i kaznionicama diljem Jugoslavije. Oko 400 ljudi nije preživjelo tu kaznu.

I danas još u nekim krugovima prevlada stav da je te ljude trebalo teško kazniti jer su se drznuli oponirati vlasti i sistemu. To što je netko imao drugačiji stav, možda to javno iznosio ili bio proskribiran, bilo je okarakterizirano kao djelo protiv naroda i države, a kazna je bila svakodnevno premlaćivanje i javno ponižavanje na Golom otoku.

To je bila opomena da je biti drugačiji izrazito opasno, a surovost je imala i funkciju upozorenja svima onima koji bi se možda usudili povoditi tim primjerima.

Ovom bih prilikom logor na Golom otoku ponovo okarakterizirao kao akt najgrubljeg kršenja temeljnih ljudskih prava te mjesto bezumlja i terora. Također bih želio upozoriti da se ni do danas, sve vlade i institucije republike Hrvatske, ni na koji način nisu željele suočiti s kulturom sjećanja i s procesom suočavanja s vlastitom prošlošću. Želim ukazati na njihovu nebrigu i prepuštanje zaboravu ovog mjesta muke i patnje.

Narod koji ne zna cijiniti vlastitu prošlost, ma kakva ona bila, nema niti pravo na svjetliju budućnost.

Mi sada na ovom mjestu želimo poručiti budućim generacijama da su naši očevi i djedovi utopijski gradili jedan svijet koji se nikako nije mogao ostvariti. Želio bih da danas nakon 65 godina prevlada glas razuma. Svi oni koji su sudjelovali u izgradnji Golog otoka, a također i svi njihovi potomci, bilo na kažnjeničkoj strani, bilo na strani uprave i logistike, da si daju ruku pomirenja i zajednički se suoče s prošlošću i krenu u obnovu ovog zapuštenog i zaboravljenog otoka. Mi danas ovdje ne želimo više nikoga osuđivati ili jednu nepravdu ispravljati drugom. Ne želimo sukobe ideologija, nego isključivo napredak i blagostanje.

Prije 2 dana smo na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu prisustvovali obrani prvog doktorskog rada na temu Golog otoka, a uskoro se i očekuje na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu obrana doktorata na temu graditeljstva Golog otoka. Time dobivamo i utvrđujemo činjenice bazirane i na znanstvenim metodama. Osim toga se nadamo da će se uskoro kod nas još više liberalizirati pristup arhivskoj građi, a naročito pristup podacima u Srbiji i ostalim bivšim Jugoslavenskim republikama, kako bi se mogli temeljitije istražiti događaji koji su se ovdje odvijali.

Na UDRUGI GOLI OTOK "ANTE ZEMLJAR" ostaje zadatak da se ova teška epizoda u našoj novijoj povijesti dostojno valorizira i obilježi, da se na ostacima robovskog rada kažnjenika izgrade temelji Spomen područja i memorijalnog centra koji će nas učiti i upozoravati da se takvo zlo nikada više ne ponovi.

Darko Bovoljak

Predsjednik udruge „GOLI OTOK“ Ante Zemljari